

Η Ναυμαχία της Λήμνου [5 Ιανουαρίου 1913]

(Από σχετικό άρθρο της Wikipedia, της ελεύθερης, ηλεκτρονικής εγκυκλοπαίδειας)

Η ναυμαχία της Λήμνου, στις 5/18 Ιανουαρίου 1913, ήταν η δεύτερη από τις δύο μεγάλες μάχες μεταξύ του Ελληνικού Πολεμικού Ναυτικού και του Οθωμανικού Στόλου κατά τον Α' Βαλκανικό Πόλεμο και πραγματοποιήθηκε στην περιοχή της νήσου Λήμνου.

Η ναυμαχία έληξε με την νίκη του ελληνικού στόλου και τον εγκλεισμό του οθωμανικού εντός των στενών για τις δεκαετίες που ακολούθησαν.

Ελαιογραφία: "Η ναυμαχία της Λήμνου"
Μουσείο Ιστορίας Σ.Ν.Δ.

Η Ναυμαχία

Περί το τέλος Δεκεμβρίου του 1912, παρατηρήθηκαν συχνές εμφανίσεις πλοίων του τουρκικού στόλου στην προ των Δαρδανελίων θάλασσα. Οι εμφανίσεις αυτές ενίσχυσαν την υπόνοια ότι ο εχθρικός στόλος θα δοκίμαζε για άλλη μια φορά την τύχη των όπλων (μετά από τη Ναυμαχία της Έλλης). Πράγματι, τη νύχτα της 4ης Ιανουαρίου 1913 ο Αρχηγός του τουρκικού στόλου πλοίαρχος Ταχίρ επιβιβάσθηκε στο Medjidieh και επιχείρησε αναγνώριση της προ των Δαρδανελίων θάλασσας. Στη συνέχεια επιβιβάσθηκε στη ναυαρχίδα «Χαϊρεδδίν Βαρβαρόσσα», από όπου επικεφαλής ολοκλήρου του τουρκικού στόλου κατευθύνεται με όλη την ταχύτητα προς το ελληνικό ορμητήριο του Μούδρου. Η έξοδος έγινε έγκαιρα αντιληπτή από το ανιχνευτικό Λέων που ειδοποίησε σχετικά το ναύαρχο Κουντουριώτη. Ο Αρχηγός του ελληνικού στόλου, αφού ετοιμάσθηκε αμέσως για να αποπλεύσει, έστειλε προς τον ελληνικό στόλο το ακόλουθο σήμα:

«Ο ναύαρχος εύχεται την καλήν ημέραν εις τα γενναία επιτελεία και τα πληρώματα».

Έτσι απέπλευσε επικεφαλής του Ελληνικού στόλου, που τον συγκροτούσαν το εύδρομο μάχης «Αβέρωφ» ναυαρχίδα, τα θωρηκτά «Σπέτσαι» αρχηγίδα του μοιράρχου Π. Γκίνη, «Ύδρα» και «Ψαρά» και 6-7 αντιτορπιλικά. Την ώρα που ο ελληνικός στόλος εγκατέλειπε το Μούδρο, εμφανίζεται σε απόσταση 15 περίπου μιλίων ο τουρκικός στόλος του Ραμίζ Μπέη που τον συγκροτούσαν τα θωρηκτά «Χαϊρεδδίν Βαρβαρόσσα», «Τουργούτ-Ρέϊς» και «Μεσουδιέ» το εύδρομο «Μετζητιέ» και 8 άλλα ελαφρά σκάφη. Ο ελληνικός στόλος στράφηκε αρχικά προς τα αριστερά για να προσεγγίσει τον τουρκικό και στη συνέχεια δεξιά για να αποφύγει χειρισμούς του τουρκικού στόλου. Ώρα 11:35 ο τουρκικός στόλος άρχισε να βάλει με τα πυροβόλα του εναντίον των ελληνικών πλοίων από απόσταση 8.400 μέτρων. Ο ελληνικός απάντησε αμέσως. Το πυροβολικό του Ελληνικού στόλου βάλει με καταγιστικά

πυρά εναντίον των τουρκικών πλοίων. Ώρα 11:55 στο Barbarossa διακρίνονται πυρκαϊές και το «Μεσουδιέ» που πλήγηκε από τα θωρηκτά «Ψαρά» και «Υδρα», εξέρχεται από τη γραμμή με καπνούς πυρκαϊάς.

Το θωρηκτό Barbarossa έχει πληγεί και πάλι σοβαρά. Μία "γουρούνα" (οβίδα 270 χιλιοστών) έπληξε τον ιστό του, καταρρίπτοντας την ιστορική σημαία του Χαριεντίν Βαρβαρόσα, γεγονός που καταρράκωσε το ηθικό των Τούρκων. Ο τουρκικός στόλος που βρισκόταν σε μια τέτοια δυσχερή κατάσταση στρέφει αριστερά με κατεύθυνση τα Δαρδανέλια, οπότε ο ναύαρχος Κουντουριώτης διατάσσει τον Ελληνικό στόλο να στραφεί προς καταδίωξη του εχθρού, που έπλεε προς τα στενά με μεγάλη αταξία. Το Αβέρωφ με ταχύτητα 20 μιλίων καταδιώκει τον τουρκικό στόλο, τα πυροβόλα του στρέφονται κατά του θωρηκτού «Τουργούτ» που βρίσκεται στην ουρά του τουρκικού στόλου. Το πλήττει καίρια. Το «Τουργούτ» αρχίζει να γέρνει. Έτσι ο τουρκικός στόλος, ηττημένος κατέφυγε στα Δαρδανέλια. Ο Ελληνικός στόλος είχε έναν και μοναδικό τραυματία και ασήμαντες ζημιές στο κατάστρωμα του «Αβέρωφ». Αντίθετα ο τουρκικός στόλος είχε πολλούς νεκρούς και τραυματίες και πολλές ζημιές στα πλοία του, στο πυροβολικό και τον εξοπλισμό του. Και κατά τη ναυμαχία αυτή αποδείχθηκε η ηθική υπεροχή του Αρχηγού του Επιτελείου, των Πληρωμάτων και η δεξιότητα των χειρισμών του «Αβέρωφ» με Κυβερνήτη και Αρχιεπιστολέα του Στόλου τον πλοίαρχο Σοφοκλή Δούσμανη, καθώς επίσης η μεγάλη ταχύτητα του πλοίου και η αποτελεσματικότητα των πυροβόλων του Αβέρωφ.

Αποτελέσματα

Η απόσυρση του οθωμανικού στόλου στα στενά των Δαρδανελίων επιβεβαιώθηκε από τον Ανθυποπλοίαρχο Μιχαήλ Μουτούση και το Σημαιοφόρο Αριστείδη Μωραϊτίνη στις 24 Ιανουαρίου 1913, οι οποίοι σε μια αποστολή της ναυτικής αεροπορίας, με υδροπλάνο τύπου Μωρίς Φαρμάν εντόπισαν τον εχθρικό στόλο στη ναυτική βάση Nagara. Κατά τη διάρκεια της πτήσης τους σχεδίασαν ένα ακριβές διάγραμμα των θέσεων του οθωμανικού στόλου, εναντίον του οποίου έριξαν τέσσερις βόμβες. Οι Μουτούσης και Μωραϊτίνης διένησαν μία διαδρομή πάνω από 180 χιλιόμετρα, διάρκειας 2 ωρών και 20 λεπτών για να ολοκληρώσουν την αποστολή τους, η οποία αναφέρθηκε ευρέως τόσο στον Ελληνικό όσο και στο Διεθνή Τύπο.

Το αποτέλεσμα του αγώνα συνετέλεσε στο μέγιστο βαθμό ώστε η Ελλάδα να μπει στον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο δύο χρόνια αργότερα, στο πλευρό των συμμάχων όπου ο τότε Πρωθυπουργός Ελευθέριος Βενιζέλος μετά την έκβαση του πολέμου πέτυχε έναν τεράστιο διπλωματικό και πολιτικό θρίαμβο και δημιούργησε μια Ελλάδα που μόνο τα όνειρα των ποιητών του έθνους μπορούσαν να συλλάβουν, μέχρι να εμφανιστεί ξανά ο πατροπαράδοτος εχθρός της χώρας, ο διχασμός.

Το στρατηγικό αποτέλεσμα της ναυμαχίας ήταν ο Τουρκικός στόλος να μην επιχειρήσει ξανά έξω από τα Δαρδανέλια κατά τη διάρκεια των ετών που ακολούθησαν, αφήνοντας την κυριαρχία του Αιγαίου στην Ελληνικό στόλο.

*Το θωρηκτό Γεώργιος Αβέρωφ
Σήμερα βρίσκεται στο Ναυτικό πάρκο στο Τροκαντερό του Παλαιού Φαλήρου.*

Πηγές

- Erickson, Edward J.; Bush, Brighton C. (2003). *Defeat in Detail: The Ottoman Army in the Balkans, 1912-1913*. Greenwood Publishing Group. ISBN 0275978885.
- Fotakis, Zisis (2005). *Greek naval strategy and policy, 1910-1919*. Routledge. ISBN 978-0-415-35014-3.
- Langensiepen, Bernd; Gülleryüz, Ahmet (1995). *The Ottoman Steam Navy, 1828-1923*. Conway Maritime Press. ISBN 0-85177-610-8.
- Battle of Lemnos - Naval battle 1913.